

Resumen de Tesis:

Elementos de teoría musical al servicio de la interpretación históricamente informada de los repertorios italianos del Renacimiento y del Barroco temprano: análisis de fuentes y nuevos antecedentes.

Doctorando:

Samir Suez

Directores de investigación:

Dr. Álvaro Zaldívar Gracia

Dr. Miguel Corella Lacasa

La práctica de la interpretación musical históricamente informada nos enfrenta continuamente a la necesidad de herramientas que permitan abordar y reconstruir los repertorios anteriores al siglo XVIII y, especialmente, aquellos italianos del Renacimiento y del Barroco temprano objeto de este estudio. La teoría musical tonal, el solfeo y el análisis moderno parecieran no bastar: la lejanía espacio-temporal y la falta de referencias estéticas, éticas y poéticas dificulta su interpretación. Es que, queriendo interpretar dichos repertorios de forma históricamente informada, lo mejor sería hacerlo con las mismas herramientas con las que los músicos de aquella época lo hacían. A estas se puede acceder a través del análisis de la composición y de las fuentes, mediante elementos de teoría musical que en muchos casos se alejan de los actuales: quizás uno de los más importantes sea la solmisación. Inicialmente concebida en el siglo XI como un método nemotécnico de aprendizaje de los intervalos, ésta se desarrolla por más de siete siglos con la contribución de músicos y teóricos de diversos orígenes y culturas. En este sentido, al igual que el solfeo parece aludir a los rudimentos teóricos de la tonalidad, una gran parte de la teoría musical antigua se transmite por generaciones a través de la solmisación.

Sin embargo, a este tradicional carácter pedagógico podemos agregar una dimensión de herramienta de la interpretación musical y de elemento de la composición. No obstante, estas dos últimas perspectivas incidan directamente en la interpretación musical, hoy en día la solmisación se utiliza poco en la actividad musical profesional. Por ello, a través de un renovado análisis, pretendemos adentrarnos en las noticias que las fuentes teóricas y prácticas de la época nos ofrecen de la solmisación, tanto como herramienta de interpretación musical, como elemento de la composición. Algunas de estas noticias han sido ya estudiadas como parte de la teoría musical modal: las revisamos ahora desde el punto de vista interpretativo. Otras son nuevos antecedentes de incidencias del método guidoniano útiles a la interpretación musical históricamente informada de estos repertorios.

Elements de teoria musical al servici de la interpretació històricament informada dels repertoris italians del Renaixement i del Barroc enjorn: anàlisi de fonts i nous antecedents.

La pràctica de la interpretació musical històricament informada ens enfronta contínuament a la necessitat d'eines que permeten abordar i reconstruir els repertoris anteriors al segle XVIII i, especialment, aquells italians del Renaixement i del Barroc primerenc objecte d'aquest estudi. La teoria musical tonal, el solfeig i l'anàlisi moderna semblen no bastar: la llunyania espacial i temporal i la falta de referències estètiques i èmiques dificulta la seua interpretació. És que, volent interpretar aquests repertoris de forma històricament informada, el millor seria fer-ho amb les mateixes eines amb les quals els músics d'aquella època ho feien. A aquestes es pot accedir a través de l'anàlisi de la composició i de les fonts, denotant elements de teoria musical allunyats dels actuals: potser un dels més importants és la solmització. Inicialment concebuda en el segle XI com un mètode mnemotècnic d'aprenentatge dels intervals, aquesta es desenvolupa per més de set segles amb la contribució de músics i teòrics de diversos orígens i cultures. En aquest sentit, igual que el solfeig sembla al·ludir als rudiments teòrics de la tonalitat, una gran part de la teoria musical antiga es transmet per generacions a través de la solmització. No obstant això, a aquest tradicional caràcter pedagògic podem agregar una dimensió d'eina de la interpretació musical i d'element de la composició.

No obstant això, aquestes dues últimes perspectives incideixen directament en la interpretació musical, en l'actualitat la solmització s'utilitza poc en l'activitat musical professional. Per això, a través d'una renovada anàlisi, pretenem endinsar-nos en les notícies que les fonts teòriques i pràctiques de l'època ens ofereixen de la solmització, com eina d'interpretació musical i com a element de la composició. Algunes d'aquestes notícies han sigut ja estudiades com a part de la teoria musical modal: les revisem ara des del punt de vista interpretatiu. Unes altres són nous antecedents d'incidències del mètode guidonià útils a la interpretació musical històricament informada d'aquests repertoris.

Elements of Music Theory at the Service of Historically Informed Performance of Italian Renaissance and Early Baroque Repertoires: analysis of sources and new antecedents.

The practice of historically informed musical performance continually confronts us with the need for tools that allow us to address and reconstruct the pre-18th century repertoires and, especially, those italians of the Renaissance and early Baroque period, that are the object of this study. Tonal music theory and modern analysis seem not enough: the spatio-temporal distance and the lack of aesthetic, ethics and poetics references make their interpretation difficult. Therefore, to perform these repertoires in an historically informed way, the best thing would be to do it with the same tools as the musicians of that time. These can be accessed through the analysis of the composition and the sources, but also by denoting elements of music theory differents from the current ones: worthy of note in particular is solmisation. Initially conceived in the 11th century as a mnemonic method to do intervals learning, it has been developed for more than seven centuries with the contribution of musicians and theorists from various origins and cultures. In this sense, just as music theory seems to allude to the theoretical rudiments of tonality, a large part of ancient music theory is passed, down through generations, through solmisation. However, to this traditional pedagogical character we can add a dimension of a musical interpretation tool and element of the composition.

Even if these last two perspectives have a direct incidence on musical performance, today solmisation isn't widely used in professional musical activity. For this reason, through a renewed analysis, we intend to get into the notices that the theoretical and practical sources of that time offer us about solmisation, both as a tool for musical interpretation and as an element of composition. Some of this news has already been objet of study as a part of modal music theory: we now review it from an interpretive point of view. Others are new incidences of the guidonian method useful to the historically informed performance of these repertoires.